

II. DÜNYA SAVAŞI SONRASI
TÜRKİYE

Siyasi Hayat

- ❑ Cumhuriyet'in ilk yıllarında çok partili siyasi hayata geçiş denemeleri yapıldı. Fakat bu denemeler başarılı olmadı.
- ❑ Serbest Cumhuriyet Fırkasının kapanmasından sonra çok partili siyasi hayata geçiş denemelerine ara verildi.

☞ 1923 → 1950 CHP
1950 → 1961 DP

1946'ya kadar meclisteki tek parti olan Cumhuriyet Halk Partisi (CHP), 1950'ye kadar iktidarını sürdürdü.

- ❑ II. Dünya Savaşı demokrasiyle yönetilen ABD, İngiltere ve Fransa'nın başını çektiği ülkeler kazandı.
- ❑ Türkiye'nin de bu blok içerisinde yer almak istemesi ve demokrasiye verdiği önem, çok partili sisteme geçişi hızlandırdı
- ❑ Birleşmiş Milletler Teşkilatının kuruluşu için 1945'te San Francisco'da toplanan konferansa katılan Türk heyeti, tek partili yönetime son verilmesi ve CHP dışında da siyasi partilerin kurulması gerektiğinin açıklamasını yaptı.

☞ Dörtlü Takrir → Önerge / Reddedildi.

- ◆ Çok partili siyasi sisteme geçişi sağlayan süreç Dörtlü Takrir (önerge) ile başladı.
- ◆ Celal Bayar, Adnan Menderes, Fuad Köprülü ve Refik Koraltan tarafından imzalanan önerge, 7 Haziran 1945'te meclis başkanlığına verildi.
- ◆ Önerge, reddedildi (12 Haziran 1945).

☞ Milli Kalkınma Partisi 1945 → İlk muhalefet partisi

- ◆ 18 Temmuz 1945'te iş adamı Nuri Demirağ öncülüğünde Millî Kalkınma Partisi (MKP) kuruldu.
- ◆ II. Dünya Savaşından sonra kurulmuş olan ilk muhalefet partisi MKP'dir.

☞ Dörtlü Takrir → Demokrat Parti 1946

- ◆ 7 Ocak 1946'da Demokrat Parti (DP) Celal Bayar, Adnan Menderes, Fuad Köprülü ve Refik Koraltan tarafından CHP'den ayrılanlar tarafından kuruldu.

Çok Partili Siyasal Hayata Geçiş

- ❑ Demokrat Partinin kurulmasıyla Türkiye'de çok partili siyasal hayat tekrar başladı.

☞ DP → Genel Başkan Celal Bayar

- ◆ Celal Bayar, Adnan Menderes, Fuad Köprülü ve Refik Koraltan tarafından kurulan DP'nin genel başkanlığına Celal Bayar getirildi.

- ✓ Demokrat Parti'nin parti programı, CHP'den farklı olarak, "siyasette demokrasi" ile "ekonomik hayatta liberalizm" ilkelerine dayandırıldı.

Suyu dinlemek gerek, ateş zaten içimizde.

Ahmet Telli

Açık oy gizli sayım 1946

- ◆ 5 Haziran 1946'da Seçim Yasası Tasarısı, TBMM'de oy çoğunluğu ile kabul edilerek, "açık oy, gizli sayım" yöntemiyle yapılma kararı alındı.

- ✓ DP bu karara muhalefet etti.
- ✓ Milletvekili seçimlerinin ardından Demokrat Parti büyük bir çoğunlukla iktidara geldi.

**Cumhurbaşkanı → Celal Bayar
TBMM Başbakanı → Refik Koraltan
Başbakan → Adnan Menderes**

- ◆ 22 Mayıs 1950'de toplanan Türkiye Büyük Millet Meclisi, DP genel başkanı Celal Bayar'ı cumhurbaşkanı olarak seçti. Refik Koraltan da TBMM başkanı seçildi.
- ◆ Celal Bayar'ın ardından DP genel başkanlığına ise Adnan Menderes getirildi.
- 1950 seçimlerinde Demokrat Parti'nin iktidara gelişiyle yeni bir siyasi dönem başladı.

Ekonomik Hayat

- Cumhuriyetin ilk yıllarından itibaren tarımsal alanı kalkındırmaya yönelik çalışmalara büyük önem verildi.
- II. Dünya Savaşı sona erince çiftçiyi topraklandırma konusunda çalışmalar başladı.

**Çiftçiyi Topraklandırma Kanunu
14 Mayıs 1945 / 11 Haziran 1945**

- ◆ Milli şef dönemi iktisat politikalarından biridir
- ◆ Toprak dağılımında görülen adaletsizlikleri alınacak tedbirlerle önlemek, arazisi olmayan ya da yetmeyen çiftçilere yeter derecede toprak sağlamak
- DP'nin liberalizmi savunması, CHP'nin devletçi ekonomi politikasında değişikliğe gitmesine yol açtı.

**Recep Peker Hükümeti →
Devalüasyon**

- ◆ Mehmet Recep Peker, 1931 - 1936 yılları arasında Cumhuriyet Halk Partisi Genel Sekreterliği ve 7 Ağustos 1946 - 10 Eylül 1947 tarihleri arasında da başbakanlık yapmış önemli bir siyasetçidir.
- ◆ Recep Peker Hükümeti döneminde devalüasyona gidildi.
- ◆ 7 Eylül 1946'da Türk Lirası'nın değeri ABD doları karşısında %50 oranında düşürüldü.
- ◆ 1 ABD doları 280 kuruş oldu. Böylece devletçi ekonomiden liberal ekonomiye doğru ilk adım atıldı.
- ◆ Bu devalüasyonla ithalat artırılmaya ve yerli ürünlerin ihracatı kolaylaştırılmaya çalışıldı.

Gerçek zafer hayallerindir. İntikamın değil!

Aamir Khan

Sosyal ve Kültürel Hayat

- ❑ İkinci Dünya Savaşı sonrası modern baskı ve gazetecilik yöntemlerinin gelişmesi, özgürlüklerin artması basının içerik ve sayısal açısından hızla gelişmesine yol açmıştır.
- ❑ Toplumun siyasete katılımı hızlanmıştır.
- ❑ 1945-1950 yılları arasında Türkiye'de yayımlanan dergi sayısının neredeyse iki katına çıkmıştır.
- ❑ Bu dönemin edebiyat dergilerinden başlıcaları; Hisar, Varlık, Mavi, Yeditepe, Pazar Postası, Markopaşa ve Büyük Doğu'dur.
- ❑ Edebiyatta Orhan Veli, Melih Cevdet Anday ve Oktay Rifat'ın oluşturduğu Garip Akımı ön plana çıktı
- ❑ Bu akıma bağlı şairler, şiirde her türlü kurala ve kalıplara karşı çıkıp günlük konuşma diliyle beraber sokaktaki insanı şiire soktular.
- ❑ Roman türünde Anadolu ve Anadolu insanının hayatını, toplumcu, gerçekçi bir çizgide ele alıp işleyen birçok eser yazıldı.
- ❑ 10 Haziran 1949'da, Devlet Tiyatrolarının Kuruluşu Hakkında Kanun'un çıkarılmasıyla kültürel hayatta önemli bir adım atıldı.
- ❑ Devlet Tiyatrosu ve Operası Genel Müdürlüğüne Muhsin Ertuğrul getirildi.
- ❑ Devlet Tiyatrolarında yabancı ve yerli sanatçıların eserleri sergilendi.

Kötü bir işin en gizli şahidi vicdandır.

Anonim

İKİ KUTUPLU DÜNYA VE TÜRKİYE

- ❑ II. Dünya Savaşı'ndan sonra ABD'nin başını çektiği Batı Bloku ülkeleri ile SSCB'nin önderliğindeki Doğu Bloku ülkeleri arasında ekonomik, askerî, ideolojik, siyasi ve kültürel alanlarda büyük çekişmeler yaşanmaya başladı.
- ❑ 1960'lara kadar devam eden bu süreç aynı zamanda Soğuk Savaş Dönemi olarak da adlandırılmaktadır.
- ❑ II. Dünya Savaşı'ndan sonra Doğu Bloku ile Batı Bloku arasındaki silahların kullanılmadığı çatışma 1991'de SSCB'nin dağılmasına kadar devam etti.

Doğu Bloku

- ❑ II. Dünya Savaşı'ndan sonra ortaya çıkan iki süper güçten biri Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'ydi (SSCB)
- ❑ SSCB'nin bu kadar güçlenmesinde Almanya, İtalya ve Japonya'nın savaştan yenilgiyle çıkmaları, İngiltere ve Fransa'nın savaşı kazanmalarına rağmen büyük ölçüde yıpranmış olmaları etkili oldu.
- ❑ SSCB, II. Dünya Savaşı'nda Almanları yenilgiye uğrattıktan sonra Doğu Avrupa'da ilerleyerek bu topraklardaki Alman işgaline son vererek Doğu ve Orta Avrupa'daki ülkelere birçoğunu işgal etti.

☞ **SSCB → Macaristan, Bulgaristan, Romanya, Polonya ve Çekoslovakya**

- ◆ SSCB, denetimi altındaki Macaristan, Bulgaristan, Romanya, Polonya ve Çekoslovakya'da komünist partiler iktidara geldi.

- ◆ Bu ülkelerde Anayasalar değiştirilerek sosyal, siyasal ve ekonomik düzenleri Sovyet modeline göre yeniden kuruldu.
- ◆ SSCB, Doğu Avrupa ülkeleriyle dostluk, iş birliği, saldırmazlık gibi antlaşmalar yaparak bir blok oluşturdu.

Doğu Bloku Teşkilatları

☞ COMİNFÖRM / Siyasi kuruluş 5 Ekim 1947 / 17 Nisan 1956

- ◆ Sovyetler Birliği Komünist Partisi'nin ve Doğu Avrupa ülkelerinin, 5 Ekim 1947'de "Amerikan emperyalizminin bir aleti" olarak tanımladığı Marshall Planı'na karşıt bir girişim olarak; SSCB, Polonya, Bulgaristan, Çekoslovakya, Romanya, Macaristan, Yugoslavya, Fransa, İtalya komünist partileri liderlerini bir araya getiren Cominform'u kurmuştur.

☞ COMECON Karşılıklı Ekonomik Yardımlaşma Konseyi 25 Ocak 1949 / 28 Haziran 1991

- ◆ *Sosyalist ülkeler arasında ekonomik iş birliği ve dayanışma amacıyla 5-8 Ocak 1949'da Moskova'da yapılan görüşmelerden sonra 25 Ocak 1949'da kuruldu. Merkezi Moskova'dadır.*

☞ Varşova Paktı 14 Mayıs 1955

- ◆ Askerî alanda da Soğuk Savaş Dönemi'nde öne çıkan uluslararası güvenlik örgütlerinden biridir.

- ◆ NATO'yu varlığına tehdit olarak gören SSCB öncülüğünde; Arnavutluk, Doğu Almanya, Bulgaristan, Macaristan, Polonya, Romanya ve Çekoslovakya'nın katılımıyla kuruldu (14 Mayıs 1955).
- ◆ Kuruluş amacı NATO'ya karşı sosyalist ülkeler arasında dostluk ve askerî yardım sağlamaktı.
- ◆ Varşova Paktı, Soğuk Savaş'ın bitmesiyle 1991'de dağıldı.

Batı Bloku

- ☐ II. Dünya Savaşı sonrasında SSCB'nin yayılma tehlikesi karşısında İngiltere Başbakanı Winston Churchill ABD'yi etkin kılma çabasına girişti.
- ☐ İngiltere içinde bulunduğu ekonomik sıkıntılar nedeniyle Yunanistan'daki askerlerini geri çekmek zorunda olduğu açıklandı.
- ☐ SSCB tehdidine karşı ABD'nin sorumluluk üstlenmesi istendi.
- ☐ SSCB'nin girişimleri ve yayılmacı tutumu karşısında ABD Uzak Doğu'da, Doğu Akdeniz'de ve Orta Avrupa'da harekete geçti.
- ☐ ABD - SSCB arasında savaş sonrasında iş birliği yerine çatışma süreci başlamış oldu.
- ☐ Batı Bloku'nun liderliğini üstlenen ABD, SSCB'ye "çevreleme politikası" izledi.

☞ ÇEVRELEME POLİTİKASI(1946)

- ◆ George F. Kennan tarafından önerilmiştir. ABD'nin ekonomik, askerî ve diplomatik unsurlar içeren dış politika stratejisidir.
- ◆ Amacı, SSCB'nin yani sosyalizmin Doğu Avrupa, Çin ve Vietnam'da yayılmasını engelleyerek ABD'nin güvenliğini sağlamaktır. Bu politikanın ilk adımı Truman Doktrinin hazırlanmasıdır.

- ✓ ABD'nin Batı Bloku'nun liderliğini üstlenmesiyle İngiltere, Avrupa'daki üstünlüğünü ABD'ye bıraktı.

Batı Bloku Teşkilatları

- ❑ SSCB'nin yayılcı politikasının karşısında kendisini "Hür Dünya" olarak adlandıran Batı Bloku ülkeleri ABD öncülüğünde askerî, ekonomik ve siyasi alanlarda teşkilatlanmaya başladı.
- ❑ NATO ve Avrupa Konseyi gibi oluşumlar bu amaçla kuruldu.
- ❑ Truman Doktrini ve Marshall yardımı projesi de bu siyaseti destekleyen adımlar oldu.

Truman Doktrini 12 Mart 1947

- ◆ Başkan Truman, 12 Mart 1947'de Kongre'de kendi adıyla anılacak bu doktrini açıkladı.
- ◆ Truman'a göre ABD, komünizm ile silahlı mücadele veren ve Sovyet komünizmi altındaki ülkelerin baskısı altında bulunan devletlere mali ve askeri yardım yapmalıydı (Burada kastedilen ülkeler Yunanistan ve Türkiye'dir).
- ◆ Bu amaçla Kongre'den 400 milyon dolar kullanma izni istedi.
- ◆ Kongre'nin 22 Mayıs'ta bu isteğini kabul etmesi üzerine Türkiye'ye 100 milyon, Yunanistan'a ise 300 milyon dolar yardım yapıldı.

Güneş demişken, ellerini çok seviyorum.

Anonim

Marshall Planı 11 Eylül 1947

- ◆ II. Dünya Savaşı sonrasında 1947 yılında önerilen ve 1948-1951 yılları arasında yürürlüğe konmuş ABD kaynaklı, antikomünist hedefleri olan bir ekonomik yardım paketidir. 16 ülke, bu plan uyarınca ABD'den ekonomik kalkınma yardımı almıştır.
- ◆ 1948-1952 yılları arasında Marshall yardım planı çerçevesinde Türkiye'ye de toplam 352 milyon dolar para yardımı yapıldı.

Avrupa Konseyi 5 Mayıs 1949

- ◆ Amacı her alanda üye ülkeler arasında güven oluşturup iş birliği sağlamaktır.
- ◆ 5 Mayıs 1949'da Londra Antlaşması ile İngiltere, Fransa, Belçika, Hollanda, Lüksemburg, Danimarka, İrlanda, İtalya, Norveç ve İsveç arasında kurulan konsey sadece Avrupa devletlerini kapsayan ve askerî niteliği olmayan bir teşkilattir.

Eisenhower Doktrini 5 Ocak 1957 (yazdır)

- ◆ Dwight Eisenhower, 1954 yılında "Barış için Atom" programını başlattı ve 5 Ocak 1957'de, ünlü Eisenhower Doktrini'ni açıkladı.
- ◆ Bu doktrin ile Orta Doğu ülkelerine askerî ve ekonomik yardımda bulunulması planlanmaktaydı. Yardımın amacı, Orta Doğu'da komünizmin yayılmasını önlemektir.

Gözyaşlarını, çocukların erişmeyeceği bir yere saklayın.

Anonim

DOĞU VE BATI ARASINDAKİ
TÜRKİYE

Türkiye-SSCB İlişkileri

- ❑ II. Dünya Savaşı'ndan sonra Yalta Konferansı'na katılan SSCB lideri Stalin, Boğazların statüsünün aynen devam edemeyeceğini Montrö Boğazlar Sözleşmesi'nin günün koşullarına uygun olarak yeniden düzenlenmesini ve SSCB lehine değişiklikler yapılmasını talep etti.

📅 4 Şubat 1945 - 11 Şubat 1945
Yalta Konferansı

- ◆ II. Dünya Savaşı'nda "Üç Büyük" olarak adlandırılan Müttefik Devletler'in liderleri Winston Churchill, Franklin D. Roosevelt ve Josef Stalin 4 Şubat 1945 - 11 Şubat 1945 arasında SSCB'nin önde gelen tatil yeri Yalta'nın 3 km güneyinde bulunan Livadia Sarayı'nda bir araya gelmişlerdir.
- ◆ Yalta Konferansı olarak adlandırılan toplantının ana eksenini II. Dünya Savaşı sonrası Avrupa'nın yeni düzeni ve Avrupa topraklarının yeniden şekillendirilmesi üzerinedir.
- ◆ Beş Büyükler'e (**ABD, SSCB, İngiltere, Fransa ve Çin**) Birleşmiş Milletler kararlarını veto etme hakkı tanındı.
- ◆ 1 Mart 1945'e kadar Mihver Grubu devletlerinin de Birleşmiş Milletlere üyeliği kabul edildi.
- ❑ ABD, SSCB'nin karşısında yer alıp, Türkiye'yi destekledi.
- ❑ SSCB, 30 Mayıs 1953'te yaptığı açıklamayla, II. Dünya Savaşı'ndan sonra gündeme getirdiği taleplerinden vazgeçtiğini resmen bildirdi.
- ❑ Türkiye ve SSCB arasındaki ilişkiler de bu tarihten sonra yumuşamaya başladı.

Türkiye- Truman Doktrini

- ❑ Truman Doktrini ile SSCB'nin yayılmacılık politikasının tehdidi altında kalan Yunanistan ve Türkiye'ye askerî ve ekonomik yardımlar yapıldı.

Truman Doktrini ile

Türkiye: 100 Milyon Dolar

Yunanistan: 300 Milyon Dolar aldı.

- ❑ Truman Doktrini, Türk dış politikasında da büyük değişikliklere yol açtı.

Türkiye, Batı Bloku yanlısı dış politika izledi

- ❑ Türkiye NATO'ya katılmak istedi.
- ❑ Kore Savaşı'nda Birleşmiş Milletler Barış Gücü Komutanlığı bünyesinde savaşa katıldı.
- ❑ Kore Savaşı'nda Doğu Blokunun yayılmacılığına karşı dünyayla birlikte hareket eden Türkiye, Batı Bloku ülkelerinin desteğini kazandı.

Türkiye'nin Avrupa Konseyine
Üye Olması 12 Aralık 1949

- ❑ Avrupa Konseyi 5 Mayıs 1949'da Avrupa Devletleri arasında askeri işbirliği olmayan güven temelli iş birliği konseyi idi.
- ❑ Batılı devletlerle olan ilişkiler geliştirilmiş ve iş birliği de artırılmış olan Türkiye, Avrupa Komisyonu kurulduktan kısa bir süre sonra Yunanistan ve İzlanda ile birlikte Ağustos 1949'da Avrupa Komisyonuna davet edildi.

- ❑ Türkiye bu süreçten sonra, komisyonun kurucu üyeleri arasında sayıldı.
- ❑ Türkiye'nin komisyona kesin katılımı ise TBMM tarafından 12 Aralık 1949'da onaylandı.

Türkiye'nin NATO'ya Katılması

18 Şubat 1952

☞ NATO → 4 Nisan 1949 / Brüksel

- ❑ NATO, 4 Nisan 1949'da 12 devletin katılımıyla kuruldu.
- ❑ Türkiye ise başlangıçta NATO'nun dışında kaldı.
- ❑ 14 Mayıs 1950 seçimleri sonucu iktidara gelen Demokrat Parti, NATO'ya katılma çalışmalarına hız verdi.

Türkiye'nin NATO'ya katılmak istemesinin nedenleri şöyle sıralanabilir:

1. NATO içerisinde yer alarak, SSCB tehdidinin devam etmesi karşısında ülke topraklarının savunulmasının kolaylaştırılması düşünülmüştür.
2. Türk devlet adamları, Avrupa Konseyinin kurucu üyelerinden olan Türkiye'yi Batı'nın ayrılmaz bir parçası olarak görüyorlardı.

☞ Türkiye Kore Savaşı'nda Tahsin Yazıcı 1950

NATO'ya katılma konusunda Kore Savaşı, Türkiye için önemli bir dönüm noktası oldu.

☞ SSCB'nin Nükleer Silahlanması

Türkiye'nin NATO'ya kabul edilmesini sağlayan bir başka gelişme ise SSCB'nin nükleer silah edinmesi oldu.

☞ NATO Bakanlar Konseyi → Ottawa 15 Eylül 1951'de toplandı.

15 Eylül 1951'de Ottawa'da toplanan NATO Bakanlar Konseyi, oy birliğiyle Türkiye ve Yunanistan'ın NATO'ya üye olarak davet edilmesine karar verdi.

- ❑ 22 Ekim 1951'de Türkiye ile Yunanistan'ın NATO'ya katılımını sağlayan protokol imzalandı.

☞ Türkiye 18 Şubat 1952'de NATO Üyesi

TBMM, 18 Şubat 1952'de Kuzey Atlantik Antlaşması ve Protokolü'nü onaylayınca Türkiye NATO'ya resmen katıldı.

Türk Askeri Kore'de

- ❑ II. Dünya Savaşı'nda Japonya teslim olduktan sonra Kore'nin kuzeyini SSCB, güneyini ise ABD denetim altına aldı.

☞ Kore 38. Enlem Sınır

Kuzeyi → SSCB / Kuzey Kore

Güneyi → ABD / Güney Kore

- ❑ Kore, 38. enlem sınır kabul edilerek Güney Kore ve Kuzey Kore olmak üzere ikiye ayrıldı. SSCB ve ABD arasında gerçekleşen görüşmelerden bir sonuç çıkmayınca Kore'nin birleşmesi gerçekleşmedi.

☞ **17 Temmuz 1948 Güney Kore**

9 Eylül 1948 Kore Halk Cumhuriyeti

- ◆ ABD'nin desteklediği Güney Kore'de yapılan seçim neticesinde 17 Temmuz 1948'de Güney Kore Cumhuriyeti kuruldu.
- ◆ SSCB'nin desteklediği Kuzey Kore'de de seçimler yapıldı ve 9 Eylül 1948'de Kore Halk Cumhuriyeti kuruldu.
- ❑ Siyasi olarak ikiye bölünen Kore'de yaşanan gerginlikler bitmedi ve bir savaşa dönüştü.

☞ **25 Haziran 1950**

Kuzey Kore → Güney Kore'ye saldırdı.

- ◆ 25 Haziran 1950'de SSCB'nin desteklediği Kuzey Kore birlikleri, Güney Kore'deki askerlerin sınırı geçtiklerini ileri sürerek Güney Kore'ye saldırdı.

- ❑ Savaşın başlamasıyla ABD, Güney Kore'ye yardım göndermeye başladı ve Birleşmiş Milletleri harekete geçirdi.

- ❑ ABD, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi üyelerine barışı sağlamak için Güney Kore'ye asker gönderme çağrısında bulundu.

☞ **Birleşmiş Milletler Kuvveti**

General Mac Arthur

- ◆ Alınan kararla ABD'nin önderlik ettiği bir Birleşmiş Milletler Kuvveti oluşturuldu ve komutanlığına da Amerikalı General Mac Arthur getirildi.

☞ **Türkiye, Kore'de**

ABD'den sonra Kore'ye asker gönderen ikinci ülke Türkiye oldu.

- ❑ Kore Türk Tugayı Komutanlığına Tuğgeneral Tahsin Yazıcı; Piyade Alay Komutanlığına da Celal Dora atandı.
- ❑ Birleşmiş Milletler Barış Gücü Komutanlığı bünyesinde savaşan Türk askeri, başarılı bir şekilde mücadele etti.

☞ **Kunu-ri Muharebesi**

27 Kasım – 29 Kasım 1950

- ◆ Kore Savaşı'nda Türk Tugayı'nın Çin Halk Kurtuluş Ordusu birliklerine karşı direndiği muharebedir.
- ◆ Çok şiddetli geçen Kunu-ri Muharebelerinde önemli başarılar gösterdi.
- ❑ Üç yıl süren Kore Savaşında taraflar birbirlerine üstünlük sağlayamadılar.
- ❑ 1950'de başlayan savaş, 27 Temmuz 1953 Panmunjom Ateşkes Anlaşması ile sona erdi.

Panmunjom Ateşkes Antlaşması
27 Temmuz 1953 BM / Kuzey Kore / Çin

- ◆ Birleşmiş Milletler ile Kuzey Kore ve Çin arasında yapılan ve Kore Savaşı'nı sona erdiren ateşkes antlaşmasıdır.
- Yapılan ateşkes göre Kuzey Kore ile Güney Kore arasındaki sınır değişmedi ve 38. enlem sınır çizgisi olarak kabul edildi.

1950'Lİ YILLARDA TÜRKİYE

Siyasi Hayat

DP 1950 -1960

14 Mayıs 1950 seçimleriyle başlayan Demokrat Partinin iktidarı kesintisiz olarak on yıl devam etti ve 27 Mayıs 1960 yılındaki askerî darbeyle sona erdi.

- Bu süreç boyunca CHP ana muhalefet partisi görevini üstlendi.

Celal Bayar → Cumhurbaşkanı
Adnan Menderes → Başbakan

- ◆ DP genel başkanlığını yürüten Celal Bayar, 14 Mayıs seçimlerinden sonra Türkiye Cumhuriyeti'nin üçüncü cumhurbaşkanı oldu.
- ◆ Celal Bayar, DP genel başkanlığından istifa ederek görevini Adnan Menderes'e bıraktı.

Ezanın Türkçe okunması

18 Temmuz 1932 CHP → Başladı

16 Haziran 1950 DP → Kaldırıldı.

- ◆ DP iktidarının ilk yıllarında 18 Temmuz 1932 tarihli genelge ile başlayan ezanın Türkçe okunması uygulamasına 16 Haziran 1950'de son verildi.

Atatürk'ü Koruma Kanunu 31 Temmuz 1951

- ◆ Atatürk Aleyhine İşlenen Suçlar Hakkında Kanun, kamuoyunda anıldığı şekliyle Atatürk'ü Koruma Kanunu, 31 Temmuz 1951'de kabul edilmiş Türkiye Cumhuriyeti kanunudur.
- ◆ Konusu, ülkenin kurucusu ve ilk cumhurbaşkanı Mustafa Kemal Atatürk'e karşı işlenecek suçlardır.
- ◆ Atatürk'ün heykel ve büstlerine yapılan saldırıların artması nedeniyle Demokrat Parti iktidarınca çıkarılmıştır.
- ◆ Atatürk'ün resmi dışında devlet dairelerine başka resimlerin asılması ve Türk parasında Atatürk resmi dışında bir resmin kullanılması yasaklandı

- İnşaatı yarım kalan Anıtkabir tamamlandı

1953'te Atatürk'ün naaşı Etnografya Müzesi'nden Anıtkabir'e taşındı.

Giden gitmiş, hüznü ayaklandırmak boşuna.

Anonim

- ✓ Köy Enstitüleri 1954'te öğretmen okullarına dönüştürüldü.
- ✓ Ekonomide tarım sektörüne öncelik verildi.
- ✓ 1951'de Yabancı Sermayeyi Teşvik Kanunu çıkarıldı
- ✓ 2 Mayıs 1954'te yapılan genel seçimlere Demokrat Parti, Cumhuriyet Halk Partisi, Cumhuriyetçi Millet Partisi, Türkiye Köylü Partisi ve İşçi Partisi katıldı.
- ✓ Dış politikada; Kıbrıs Meselesi ve 6-7 Eylül Olaylarının yaşanması büyük sıkıntılara yol açtı.

6 – 7 Eylül Olayları

- ◆ Gazetelerde, Selanik'te Atatürk'ün evine bomba atıldığı ile ilgili yalan bir haberin çıkması üzerine İstanbul'da yaşayan gayrimüslim vatandaşların konut, kilise, dükkân gibi mülklerinin yağmalandığı 6-7 Eylül Olayları yaşanmıştır. Kıbrıs Sorunu önemini arttırmıştır.
- DP iktidarı döneminin ortalarından itibaren ülkede ekonomik sıkıntılar baş gösterdi.
- DP, 1958 yılında yapılacak seçimleri erkene aldı ve seçimlerin 27 Ekim 1957'de yapılacağını duyurdu.

1957 Seçimleri

DP → 47.7 / 424 Milletvekili

Celal Bayar 3.kez Cumhurbaşkanı 413 oyla 2 Kasım 1957

CKMP 1958 / HP → CHP

1958'de Cumhuriyetçi Millet Partisi ile Köylü Partisi birleşip Cumhuriyetçi Köylü Millet Partisi (CKMP) adını aldı. Hürriyet Partisi de CHP'ye katıldı.

- Muhalefet partilerinin birleşme yoluna gitmesi, iktidar-muhalefet ilişkilerini daha da sertleştirdi.
- Muhalefetin birleşmesi üzerine DP öncülüğünde Vatan Cephesi kuruldu.

Tahkikat Komisyonu 18 Nisan 1960

- ◆ Siyasal gerginliği azaltmak ve istikrarı sağlamak isteyen hükümet 18 Nisan 1960'da DP milletvekillerinden oluşan ve olağanüstü yetkilere sahip Tahkikat Komisyonu'nu kurdu.
- ◆ Komisyon ülkenin istikrarını bozacak her türlü yıkıcı faaliyete müdahale etme yetkisine sahip olacaktı.

27 Mayıs 1960 Darbesi

- ◆ 27 Mayıs 1960'ta Millî Birlik Komitesi adlı bir cunta yapılanması, Türk Silahlı Kuvvetler adına millî iradeyi hiçe sayarak ülke yönetimine el koydu.
- ◆ DP üyeleri tutuklandı, anayasa ve meclis feshedildi.
- ◆ Tüm siyasi faaliyetler askıya alındı.
- ◆ Demokrat Parti dönemi, demokratik olmayan bir yöntemle sona erdirildi.

Gençliğimi sadaka verdim şu dilenci yıllara.

Anonim

Yassıada Yargılamaları sonucunda;

- ✓ Tutuklu bulunan Maliye Bakanı Hasan Polatkan
- ✓ Dışişleri Bakanı Fatin Rüştü Zorlu 16 Eylül 1961'de,
- ✓ Başbakan Adnan Menderes ise ertesi gün 17 Eylül 1961'de İmralı Adası'nda idam edilmiştir.
- ✓ Celâl Bayar ve Refik Koraltan ile 11 kişinin idam cezası ise ömür boyu hapse çevrilmiştir.

Ekonomik Hayat**DP → Liberal ekonomi**

1950 seçimleri ile iktidara gelen Demokrat Parti, Liberal ekonomi anlayışını savundu.

Türkiye Sınâî Kalkınma Bankası 1950

Yabancı ve yerli sermayenin sanayiye girmesini teşvik etmek amacıyla 1950'de Türkiye Sınâî Kalkınma Bankası kuruldu.

Yabancı Sermaye Yatırımlarını Teşvik Kanunu 1951

Ekonomiyi canlandırmak amacıyla 1951'de "Yabancı Sermaye Yatırımlarını Teşvik Kanunu" çıkartılarak yabancı sermayenin Türkiye'ye gelmesi kolaylaştırılmaya çalışıldı.

Petrol Kanunu 1954

Petrol Kanunu ile birçok yabancı şirkete Türkiye'de petrol arama izni verildi.

- ❑ DP, ekonomide liberalizm politikasını benimsemiş olmasına rağmen yatırımların birçoğunu yine devlet yapmak zorunda kaldı.

1940 Milli Korunma Kanunu yeniden uygulandı.

Petrol Ofisi / Et Balık Kurumu kuruldu.

- ◆ Millî Koruma Kanunu, dönemin ekonomisi sebebiyle Ocak 1940'ta Cumhuriyet Halk Partisi iktidarının çıkarttığı ve hükûmete fiyatları saptamada, ürünlere el koymada, hatta zorunlu çalışma yükümlülüğü getirmede sınırsız yetkiler veren yasadır.
- ◆ Devlet müdahaleleri bu yasayla meşruiyet kazanmıştır.
- ❑ Makine Kimya Endüstri Kurumu,
- ❑ Denizcilik Bankası,
- ❑ Et ve Balık Kurumu,
- ❑ Devlet Malzeme Ofisi,
- ❑ Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı,
- ❑ Ereğli Demir Çelik Fabrikaları gibi birçok Kamu İktisadi Teşekkülü (KİT) kuruldu.
- ❑ Demokrat Parti Döneminde tarım sektörü ön planda tutuldu
- ❑ Çiftçiye ucuz kredi verildi ve tarımda makineleşme hızlandırıldı.
- ❑ Geleneksel tarım uygulamalarından modern tarıma doğru geçiş sağlandı.

- ❑ Marshall yardımlarıyla başta traktör olmak üzere modern tarım aletlerinin sayısında büyük artış oldu.

☞ Marshall Planı 11 Eylül 1947

- ◆ II. Dünya Savaşı sonrasında 1947 yılında önerilen ve 1948-1951 yılları arasında yürürlüğe konmuş ABD kaynaklı, antikomünist hedefleri olan bir ekonomik yardım paketidir. 16 ülke, bu plan uyarınca ABD'den ekonomik kalkınma yardımı almıştır.
- ◆ 1948–1952 yılları arasında Marshall yardım planı çerçevesinde Türkiye'ye de toplam 352 milyon dolar para yardımı yapıldı.

- ✓ 1950-1954 yılları arasında tarımsal üretimde büyük bir artış sağlandı.
- ✓ Marshall Planı çerçevesinde yapılan yardımlar sadece tarım alanında değil madencilik, ulaştırma ve bayındırlık alanlarında da kullanıldı.
- ✓ ABD, yardımların kara yolları yapımı için de kullanılmasını istedi.

☞ Kara yolları İdaresi 1949

- ❑ 1954'ten itibaren yaşanan döviz darboğazı yüzünden DP'nin temel politikası olan liberalizme kısıtlamalar getirildi. İthalatı kısıtlayıcı önlemler alındı ve devlet sanayide özel sektörün yerini aldı.
- ❑ 1955'ten itibaren tarım ürünlerinin üretiminde düşüşler, dış ticaret açıkları, kamu harcamalarındaki sürekli artışlar ile birlikte ekonomik sıkıntılar yaşanmaya başladı.

- ❑ II. Dünya Savaşı sonrasında da uygulanmış olan **Millî Korunma Kanunu** tekrar uygulamaya konuldu.

Sosyal ve Kültürel Hayat

- ❑ 1950'li yıllardan itibaren kentlerdeki sanayileşme ile beraber köylerden kentlere göçler daha da artarak devam etti.
- ❑ Yaşanan yoğun göçler kentlerde konut sıkıntısı, çarpık kentleşme ve altyapı sorunları gibi problemleri ortaya çıkardı.
- ❑ Türkiye'nin toplumsal ve ekonomik yapısında önemli değişimler yaşandı.
- ❑ Edebiyat alanında Garip Akımının ardından İkinci Yeni şiir anlayışı ortaya çıktı.
- ❑ Attila İlhan öncülüğündeki şiirde yeniliği savunan Maviciler ve millî zevk ve anlayışını sürdüren edebiyatta Hisarcılar Grubu öne çıktı.
- ❑ 1950 sonrasında müzik endüstrisi gelişti.
- ❑ Müzik alanında devlet kontrolü azaldı ve serbestlik sağlandı.
- ❑ Tüm dünyada olduğu gibi Jazz (caz) ve Rockn Roll (rakın rol) gibi müzik türleri bu dönemde Türkiye'yi de etkisi altına aldı.
- ❑ Klasik Türk müziği ve Türk Halk müziği doğal süreci içinde gelişimini sürdürmeye devam etti.
- ❑ Dönemin önemli ses sanatçıları arasında Aşık Veysel, Zeki Müren, Müzeyyen Senar önemli yer tuttu.
- ❑ 1950-1960 yılları Yeşilçam Sineması gelişti. Önemli sinema sanatçıları ve sinema filmleri ortaya çıktı.
- ❑ 1953'te ilk senaryosu "Kanlı Para" ile sinema hayatına atılan Safa Önal, en fazla filme çekilmiş senaryoya sahip kişi olarak Guinness (Gines) Rekorlar Kitabına girdi.